

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון מ"ד - פרשת וירא תשפ"ה

השכינה, אלא תישאר לידי ותשמור
אותי מכל חטא.

יום שלישי

עצות מיצר הטוב

האדם נברא עם יצר הרע שמנסה כל הזמן להכשיל אותו ולהפיל אותו בעבירות, אבל כנגד זה ברא הקב"ה בכל אחד גם את יצר הטוב, שמייעץ לו עצות אמיתיות ונכונות כיצד להתגבר על היצר הרע ופיתויי העולם הזה.

רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' רומז על עצות היצר טוב בפסוקים שלפנינו: **'וימהר אברהם'** זהו היצר טוב, שרמוז ב'אברהם' שהוא כמו 'אב' רחום שמגדל את הבן שלו ורוצה שהוא יהיה 'רם', **'האֵהֶלֶה אֶל שָׂרָה'** זהו רמז על הגוף. ואומר לו **'מהרי שלש סאים'**, שימהר לעסוק בתורה, וכמו שאומרת הגמרא במסכת קידושין שאדם צריך ללמוד כל יום שליש מקרא - תורה, שליש משנה, ושליש גמרא, וזה בגלל ש'החוטט המְשַׁלֵּשׁ לֹא בְמִהְרָה יִנְתַּק', ולכן יש בכל שלושת הלימודים האלו בכל יום, כח להציל את האדם מהיצר הרע.

ולא ילמד סתם פעם אחת, בלי להבין, אלא שילמד ויחזור על מה שלמד, ויתבונן בדברים עד שיהיה כ'**קמח סלת'** שיש ביד האופה, **'שלושי ועשי עגות'** שיוכל לעשות בהם כרצונו, וכך הוא יוכל לחדש דברים בתורה.

ועוד עצה אומר היצר טוב: **'ואל הפקר רץ אברהם'** זו התפילה שחשובה לפני הקב"ה כמו קרבן חשוב - בקר, **'ויקח בן בקר רך וטוב'** ידוע מה שדרשו בזה חז"ל שאברהם אבינו לקח שלושה פרים, בן בקר אחד, רך שתיים, וטוב שלושה, וכך התפילה, צריך להתפלל שלושה תפילות בכל יום, ולא להסתפק בתפילה אחת.

ואז אם יתפלל כראוי בכוונה ובמתינות יתקיים בו **'ויתן אל הנער'** זה המלאך

יום שני

דברי יצר הטוב

היצר הרע עובד כל הזמן להחטיא את האדם, וכאשר חלילה מצליח בעבודה שלו, הוא גונב לאדם את בחינות 'נפש רוח נשמה' שלו והם נמצאות בשליטתו, וגם השכינה מסתלקת ממנו. אבל כל אחד יכול לעשות תשובה ולהחזיר אותם אליו, וכמובן שגם השראת השכינה חוזרת אליו.

מִרְן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מאריך בגודל מעלתו של בעל תשובה כזה, ואת הדרך שהוא צריך לנהוג אחרי ששב, כדי שחלילה לא יפול שוב, ורומז זאת בפסוקי הפרשה שלנו:

דבר ראשון כשאדם עושה תשובה, זה **'וירא אליו ה''**, השכינה חוזרת להתגלות אליו, וזה בגלל **'באלני ממרא'**, בגלל ששב בתשובה שמרמוז במילה 'ממרא' שהיא נוטריקון 'מום ראה' - שהאדם שם לב שהוא מלא מומים בגלל העבירות שלו ואז הוא שב בתשובה, 'ממרא' בגימטריא 'רפא' (281), כמו שכתוב על בעל תשובה **'וְשָׁב וְרָפָא לו'.**

'והוא ישב פתח האהל', שיישב בבתי כנסיות ובתי מדרשות ויעסוק בתורה ובתפילה, אפילו ש'פחם היום', אפילו שהיצר ינסה לחמם אותו לדברי עבירה, וכך ינצל ממנו. ואם ימשיך כך יזכה ש'וישוא עיניו וירא' שיראה בעיני השכל **'והנה שלשה אנשים נצבים עליו'**, ששבים אליו 'נפש רוח ונשמה' שנלקחו ממנו בזמן החטא.

'וירא וירץ לקראתם מפתח האהל', שגם בזמן שצריך לצאת מבית הכנסת ומבית המדרש ימשיך להתבונן בהם, ולשמור אותם שלא יאבדו שוב, ואז כשצריך לצאת מהבית כנסת, בשביל שלא ישל שוב **'ויאמר'** ישא תפילה לפני הקב"ה ויבקש ממנו: **'אדני, אם נא מצאתי חן בעיניך, אל נא תעבר מעל עבדך'**, תשמור אותי עכשיו שלא אכשל ותסתלק ממני

יום ראשון

תיקון חטא עץ הדעת

המדרש בפרשת חיי שרה מביא על השיחה של אליעזר עבד אברהם עם לבן: 'יפה שיחתן של עבדי אבות', ואם כן בודאי שיחתן של האבות עצמם חשובה, וקל וחומר השיחה של אברהם אבינו עם המלאכים שבאו לבקר אותו.

כותב על כך מרן 'אביר יעקב' בספרו 'מחשוף הלבן', שאברהם אבינו דיבר עם המלאכים כיצד לתקן את החטא של אדם הראשון - חטא עץ הדעת, וכך מסביר את הפרשה:

אברהם אבינו פנה למלאך הגדול מבין המלאכים, שהוא המלאך מיכאל, כמו שהשורש שלו ממידת החסד, כמו השורש של אברהם אבינו שגם כן היה ממידת החסד, ואמר לו **'יקח נא מעט מים'**, ש'מים' גם כן רומזים למידת החסד, והדבר הראשון לתיקון חטא עץ הדעת הוא 'חסד'. **'יקח נא מעט מים ורחצו'**, סופי תיבות של המילים האלו עולה בגימטריא 'חטא אדם' עם הכולל (64), לרמז שהשיחה שלהם היתה על תיקון חטא אדם הראשון.

ואז המשיך אברהם אבינו ואמר להם: **'ורחצו רגליכם, והשענו תחת העץ'**, העץ מרמז על חטא עץ הדעת, **'רגליכם, והשענו תחת העץ'**, ראשי תיבות 'תורה' וסופי תיבות 'מצות', רמז שעל ידי לימוד תורה וקיום מצוות יתוקן חטא עץ הדעת.

ולכן גם אמר להם אברהם אבינו לרחוץ את הרגליים דוקא, על פי מה שידוע שבחטא עץ הדעת השכינה כביכול ירדה למטה, כמו שכתוב **'רגליה ירדות מות'**, ששם עיקר שליטת הסטרא אחרא, כמו שאמר הקב"ה לנחש שהוא הסטרא אחרא: **'הוא ישופך ראש, ואתה תשופנו עקב'**.

ואת זה אפשר לתקן ולרחוץ על ידי 'חסד, תורה, ומצוות'.

קדו טללי ברכה

שממונה על התפילות, ש'יְמַהֵר לְעֲשׂוֹת אֹתוֹ' שיקח את התפילה ויביא אותה לפני הקב"ה.

יום רביעי

לימוד זכות על החוטאים - חלק א'

פרשה שלימה נכתבה בתורה על התפילה שהתפלל אברהם אבינו על אנשי סדום שהקב"ה לא ישחית אותם, אפילו שהם חטאו בחטאים גדולים מאד.

מִן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' דורש את כל הפרשה כסנגוריה על החוטאים מבני ישראל שבכל דור, כדרך הצדיקים שתמיד לימדו זכות על כל אחד ואחד מישראל באשר הוא, ואומר שגם מידת הרחמים מלמדת את הזכויות האלו בשמים, על כל יהודי שחוטא והקב"ה רוצה להעניש אותו.

הדבר הראשון שאומרת מידת הרחמים לפני הקב"ה: 'הֲאֵף תִּסְפָּה צְדִיק עַם רָשָׁע', אולי יש לחוטא גם תורה, מצוות ומעשים טובים, ולכן לא ראוי שהקב"ה יראה רק את החטאים שלו ויעניש אותו כל כך, אלא יראה גם את המצוות שלו וירחם עליו.

וגם אם הוא לא מלא בתורה ומצוות אומרת מידת הרחמים 'אולי יש חמשים צדיקים בתוך העיר', אולי הוא עשה תשובה שלימה, שהיא שייכת לספירת הבינה שהמספר שלה זה חמשים - 'חמשים שערי בינה', ועונה לה הקב"ה 'אם-אֲמַצָא בְּסֹדֵם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר' 'עיר' זה הגוף כמו שנקראת בקהלת 'עיר קטנה', שאם עשה תשובה עליונה, 'וְנִשְׂאֲתִי לְכָל-הַמְּקוֹם בְּעֵבֹרָם' ולא אשחית אותו.

וגם אם לא עשה תשובה כל כך שלימה, ממשיכה מידת הרחמים ואומרת 'אולי יְחַסְרוּן חֲמִשִּׁים הַצְּדִיקִים חֲמִשָּׁה', אולי עשה תשובה יותר פחותה, אבל עדיין נקראת תשובה, והיא שייכת לספירת 'תפארת' שהמספר שלה הוא ארבעים וחמש, כמו המספר של שם הוי"ה שנכתבת במילוי האות אלף - 'י"ד ה"א ו"א' ו'ה', ולכן אברהם אבינו לא אמר 'אולי יש ארבעים וחמשה' כמו שאמר

בכל מקום את המספר, אלא אמר 'יחסרון חמשים' כי זה אותו רעיון של החמישים - 'תשובה' רק לפני זה לימד זכות על תשובה עליונה, ועכשיו על מדרגה תחתונה יותר.

יום חמישי

לימוד זכות על החוטאים - חלק ב'

אתמול דיברנו על לימוד הזכות שמידת הרחמים מלמדת בשמים על כל יהודי שחטא והקב"ה רוצה להעניש אותו, היום נמשיך לראות כיצד רבנו 'אביר יעקב' ממשיך ללמד עוד זכויות ומרמוזותן בפסוקים:

'אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם אֲרָבָעִים' מידת הרחמים מבקשת שגם אם לא עשה תשובה בכלל כמו שדיברנו אתמול, אבל אולי עוסק בתורה שניתנה בארבעים יום ובזכותה יינצל, ועל זה אומר לה הקב"ה 'לֹא אֶעֱשֶׂה בְּעֵבֹר הָאֲרָבָעִים', שבאמת גדול מאד כח התורה, ואם עוסק בה יינצל.

וגם אם לא עוסק בתורה ממשיכה מידת הרחמים ומתחננת: 'אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים', אולי הוא דבוק במידות של האבות הקדושים שכל אחד מהם כלול מעשר ספירות, מידת החסד של אברהם אבינו, מידת מסירות נפש למען הקב"ה של יצחק אבינו, ומידת לימוד התורה והדרכת הבנים בדרך התורה והמצוות של יעקב אבינו, וגם עם זה מסכים הקב"ה ואומר: 'לֹא אֶעֱשֶׂה אִם-אֲמַצָא שָׁם שְׁלֹשִׁים'.

ואפילו אם גם את המידות האלו אין לו ממשיכה מידת הרחמים ואומרת: 'אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים', אולי הוא דבוק במידות של משה ואהרן - 'נצח והוד', שהוא שפל ברך ועניו כמו משה רבינו, ועוסק בהשכנת שלום בין אדם לחברו כמו אהרן הכהן, ובזכות זה יינצל, ועונה על זה הקב"ה: 'לֹא אֶשְׁחִית בְּעֵבֹר הָעֶשְׂרִים'.

ואפילו אם לא נמצאה בו שום מידה טובה עד עכשיו, ממשיכה מידת הרחמים ומבקשת: 'אוֹלֵי יִמְצְאוּן שָׁם עֶשְׂרֵה', כנגד יוסף ודוד מידות 'יסוד מלכות', אולי הוא שומר על בריתו כמו

יוסף הצדיק, או עוסק בצרכי ציבור כמו דוד המלך, ובזכות זה לא תתקיים בו כליה גמורה, וגם עם זה מסכים הקב"ה ואומר 'לֹא אֶשְׁחִית בְּעֵבֹר הָעֶשְׂרֵה'.

יום שישי

לאהוב את ה', הכי צד?

יש מצוה על כל יהודי לאהוב את הקב"ה, כמו שאנחנו אומרים כל יום פעמים בקריאת שמע 'וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ'.

כותב על כך מִן 'אביר יעקב' בספרו 'גנזי המלך' (תיקון התשובה אות כג) שאת הגדר של מצות אהבת ה' אפשר ללמוד מאברהם אבינו בניסיון של עקידת יצחק, אברהם אבינו אהב את יצחק בצורה מיוחדת ומופלאה מאד, ובכל זאת בגלל אהבת ה' היה מוכן לשחוט אותו. וזו היא עיקר אהבת ה', שאדם מוותר על הרצונות ועל האהבות שלו בשביל הקב"ה.

ולפי זה מובן מדוע הקב"ה האריך כל כך בציווי של העקידה: 'קַח נָא אֶת בְּנֶךָ, אֶת יְחִידְךָ, אֲשֶׁר אָהַבְתָּ, אֶת יִצְחָק', היה מספיק לכאורה להגיד 'קח את יצחק', ובשביל מה כל האריכות הזו. אלא מסביר רבנו 'אביר יעקב' שכל הכפילות מלמדת אותנו את גודל האהבה של אברהם אבינו ליצחק ובכל זאת הוא ויתר עליה בשביל ציווי ואהבת ה', וכך גם אנחנו צריכים ללמוד לוותר על הרצונות שלנו מפני ציווי ואהבת ה'.

'קַח נָא אֶת בְּנֶךָ', הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו 'פִּי בְיִצְחָק יִקְרָא לְךָ זָרַע', שרק יצחק יהיה ויקרא הבן שלו ולא ישמעאל. ולא היה ולא יהיה לו עוד ילדים ממנה. 'אֲשֶׁר אָהַבְתָּ', שאברהם אהב את יצחק יותר ממה שאהב את עצמו. ויותר מכל המעלות האלו 'אֶת יִצְחָק', את יצחק שהוא עמוד העבודה ויראת שמים, אחד מרגלי המרכבה, שיקח וישחט אותו.

ואברהם אבינו לא סירב, אלא קיבל את הדברים והלך בשמחה לעשות את רצון ה', כמו שמספרת התורה 'וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר וַיַּחֲבֵשׂ אֶת חֲמורוֹ וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי נַעֲרָיו אֹתוֹ וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ וְגו' וַיִּלְךְ אֶל הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹהִים'.

